український католицький часопис

МІСІОНАР

Рік заснування 1897 № 8 (58) * серпень 1997

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис

Заснований у 1897 році
Засновники - Отці Василіяни

Реєстраційне свідоцтво ЛВ-№122

Головний редактор
о. Василь Зінько, ЧСВВ

Редакційна колегія:
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ,
о. Іван Новак, ЧСВВ,
о.Йосафат Воротняк, ЧСВВ

Літературне редагування та коректура Ігоря Скленара

Комп'ютерна верстка Ольги Кузьмич

Адреса редакції:
м. Львів, 290019,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський монастир ОО. Василіян
тел. 72-46-94

Підписано до друку 24.07.97 р. Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0. Тираж 3000 прим. Зам. 4

Ціна договірна

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській книжковій друкарні видавництва Отців Василіян «Місіонер». 292310, Львівська обл., м. Жовква, вул. Василіянська, 8

© Журнал "Місіонар", 1997.

ЗМІСТ

о. Василь Зінько, ЧСВВ
Жнива великі. А де ж ті женці? 1
Намір Апостольства молитви на серпень 3
Намір Апостольства молитви на вересень 7
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
"Роздуми над щоденною Євангелією (3)" 8
Храмовий празник у церкві св. Онуфрія 11
Ігор Скленар
Відпусти у Галичині 12
Ольга Крак
"Серце Христове - повне любові, моя надіє ти одна..." 14
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ
Свідки Христові (2) 18
Вічні обіти 19
о. Мелетій Батіг, ЧСВВ
"В мене є ще мати..." 20
Євген Шидловський
Як дітей "навертали" на православіє . 23
о. Павло Мадяр, ЧСВВ
Отець Петро Орос 25
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Подорож Прибалтикою 27
А. Бідюк, П. Гренюх
З Божим благословенням у доросле життя 30
Петрусь (оповідання) 30

На обкладинці: Успіння Пресвятої Богородиці. Робота А. Страмика, О. Наконечного та В. Катеринюка.

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

ЖНИВА ВЕЛИКІ. А ДЕ Ж ТІ ЖЕНЦІ?

"Ідіть за мною, а я вас зроблю рибалками людей. І ті негайно кинули сіті й пішли за Ним" (Мт 4, 20).

У нас назви місяців пов'язані з різними природними і суспільними явищами. Як от січень, бо січе снігом, суворий лютий, березень (бо є сік берези), далі цілком під акомпанемент природи - квітень, травень, червень і липень.

Серпень нагадує нам старі часи, коли ще комбайни - невідомі, а серпи були необхідними інструментами для збору зернових. Христос пов'язав зі жнивами дуже влучне повчання, зокрема потребу женців для достиглих нив. Святий Іван розповідає нам про Самарянку і наводить слова Христові: "Гляньте на ниви - вони вже для жнив доспіли" (Ів 4, 35).

Годі забути також Христові слова, записані євангелистом Матеєм: "Тоді каже своїм учням: *"Жнива великі, та робітників мало. Просіть, отже, Господаря жнив, щоб вислав робітників на свої жнива"* (Мт 9, 37-38). І цей вислів часто можна почути у проповідях про покликання для особливішої служби Богові у священстві та монашому стані. Саме місяць серпень найкраще для цього підходить. А тим більше, що у серпні вшановують пам'ять взірцевого священика - *св. Івана Віянея*, пароха з Арсу.

Цей священик справді був прекрасним женцем і багато, вельми багато доброго зерна пожав для Господньої винниці. Помер 1858 року, почитають 9 серпня. Це один з найревніших душпастирів вселенської Церкви. Також у цей день на Заході вшановують "день пароха". У цій короткій бесіді поміркуймо про Божих женців-священиків. Пригадаємо головні правила: священство - це не ремесло чи якась професія, але це Боже покликання. Тому Христос сказав до апостолів: " Не ви мене вибрали, а я вас вибрав" (Ів 15, 16).

Також роздумаймо над таким питанням: чи наша Церква і наш

народ має отих обранців, женців достатньо і чи вони є на висоті свого завдання. Важко на це відповісти, але відповісти таки треба.

Сьогодні священичий стан загалом у Церкві зменшився, хоча людство так рясно розрослося. Після останнього Вселенського Собору і священичий, і монаший стан - у кризі. Сумно читати таку непотішну статистику, що отців єзуїтів 1965 року було 36 тисяч членів, а зменшилося до 25 тисяч. Те саме з отцями салезіянами, як самі вони визнають. Раніше нараховували у світі більше 20 тисяч членів, а сьогодні салезіянська чернеча родина не досягає й двадцяти тисяч... Подібне діється з іншими чернечими громадами та згуртуваннями священиків.

На початку 90-их років одна наша марійська дружинниця, як про це повідомив щоденник "Свобода", поїхала на відпочинок зі США до Європи. Прибула з чоловіком до Франції, а як настала субота, то вірна дружина каже чоловікові: "Завтра йдемо до церкви". У курортному місті української церкви не було (хоча у Франції є наші душпастирства), тому вирішили піти до найближчої римо-католицької святині. Приходять, а у храмі кілька бабусь та внуків, і він майже порожній. А при престолі, який повернений сьогодні лицем до людей, править священик-негр. Правда, французькою мовою, як це заведено тепер на Заході серед латинників. Та нічого, побуло подружжя на св. Літургії і виконало свій недільний обов'язок.

За тиждень переїхали до Німеччини і жили знову у відпочинковому місці, чи як німці кажуть, "баді", а теперішньою літературною - на курорті. Настала неділя. Наша церква далеко, але гріхом перебути неділю без Богослужіння. Знову молодята шукають католицьку святиню і перед обідом знаходять її. У церкві вірних - обмаль, дивляться та своїм очам не вірять, бо при престолі для народу править месу священик-негр на німецькій мові. Свого часу один західний єпископ сказав: дійде до того, що не християнська Європа, а християнська Африка буде місіонарювати у європейських країнах, які славляться давньою християнською культурою.

У нас нині священики мають і по чотири села на неділю, щоб їх духовно обслужити. А є місця, де наші громади мають свого душпастиря заледве раз чи два рази у місяць. Там, де є храм іншого обряду чи віровизнання, то після якогось часу не буде взагалі до кого приїздити... А що казати про мільйони душ у так званій східній діаспорі?

Тому нам залишається, зокрема у цьому місяці серпні, місяці зернозбирання, *заносити щирі молитви* до Господаря жнив, щоб послав добрих женців на ниви, що пополовіли для серпів, а ще - відповідати покликанням до цієї служби. Бо сьогодні теж Христос звертається до багатьох душ: ходи за мною, зроблю тебе рибалкою людей...

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

Оце Серце, що так дуже полюбило людей...

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та у всіх намірах Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІР АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА СЕРПЕНЬ:

Загальний: ЩОБ ЦЕРКВА СВОЇМИ РІЗНОМАНІТНИМИ ХАРИЗМАМИ І ОБДАРУВАННЯМИ МОГЛА КРАЩЕ ПРОЯВЛЯТИ ЄДНІСТЬ У ДУСІ (Поблагословлене Святішим Отцем).

Часто нам доводиться читати, а то й слухати про багатства Церкви, зокрема і Ватикану. Нераз і до моїх вух долітали чутки, що Церква прагне збагачення і ставить матеріальне та земне на перше місце. Однак рідко коли кажуть, що Церква має багато духовних багатств, і цим вона цілком може хвалитися та пишатися, бо саме для цього її заснував сам Син Божий, Господь наш Ісус Христос.

А що Церква має і матеріальні засоби, то нема чому дивуватися, а тим більше гіршитися. Видима установа потребує для свого життя та розвою видимих дочасних засобів. Але ми мусимо дивитися спершу на духовні скарби, які нам подає Католицька Церква. Вони набагато переважать видимі та дочасні маєтності Христової установи. Це цілком зрозуміло, бо коли Спаситель закликає шукати нас найперше Царства Божого, а все інше додасться, то матеріальні добра мусить мати Церква і ними служити.

Самих духовних добродійств Церкви годі перелічити. Це не тільки Божа наука і Святі Тайни, але ще й окремі дарування з неба. Це різні види Божої благодаті, якими нас щоденно обсипає Христова Церква. Коли пильніше придивитися до тих духовних цінностей Церкви, то можемо сказати щиру правду, що немає багатших душ від душ католиків.

Намір ще вказує, що ці харизми та дарування мають на меті проявляти єдність у Дусі. Як це відбувається? Вони таким чином виконують справу єдності: небесні скарби та дарунки дає Господь нам через Церкву не лише для нашої особистої, індивідуальної користі, але для спільної, загалом усім вірним. Маємо, скажімо, Святі Тайни. Вони не є лише для користі самого уділювача тайн, єпископа чи священика, а для інших. Сам священик себе не може ні сповідати, ні миропомазувати, ні єлеопомазувати чи робити інше маслосвяття. Це все він чинить для інших. І тим самим він духовно пов'язує членів Церкви в одне.

Маю один такий приклад єдності у Дусі зі святої місії, що проводив на Барра Боніті, Парана (Бразилія). Одного дня, у неділю, голошу проповідь про вартість Святої Тайни сповіді. А потім іду до сусіда на обід, бо він погодився мене під час святої місії годувати. Приходжу, ще треба трошки зачекати, щоб усе було готове. Господиня з цілою родиною була на Святій Літургії, й господар теж. У розмові він оповідає, що прийшов до хати, коли я ще полагоджував багато справ з людьми біля церкви св. Володимира Великого, і ввімкнув радіоприймач. Слухав святу місію по радіо Апаресіда - "Об'явлена Богородиця". Її голосили римо-католицькі отці Редемптористи. І каже мені: "Отче, я сьогодні переконався про єдність Христового вчення і про єдність церковної науки. От ви говорили у церкві про сповідь, а тут, по радіо, отець Редемптерист майже слово в слово переказав те, що я чув у церкві від вас. Тільки іншою мовою - португальською, а ви нашою рідною, - українською, та подавав інші приклади.

Побожний парафіянин нашої Церкви збагнув, що різні добродійства Христової установи спричиняються до духовної єдності вірних. Саме за це ми молімося цього місяця у щойно згаданому намірі.

Місійний: ЩОБ ПІДГОТОВКА ДО ТРЕТЬОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ ПОНОВИЛА У ЦЕРКВІ РЕВНІСТЬ У ПРОПОВІДУВАННІ ІСУСА ХРИСТА, ЄДИНОГО СПАСИТЕЛЯ ЛЮДИНИ.

Ще два з половиною роки залишилося до 2000-літнього ювілею християнства та початку третього тисячоліття. До нього готується усе людство, у нашій країні створено окремий комітет вшанування. Коли поглянути на історію нашого народу, то два тисячоліття позначені такими *періодами розвитку:* а) державний розвиток та свобода від першого тисячоліття до 1569 року, тобто до Люблінської унії, коли Констянтин Острозький та іже з ним передали українські, білоруські та литовські землі полякам. Настала тоді неволя до 1620-их років, коли зародилося козацтво; б) козацька доба (від початків 16-го століття до 1775 року, до зруйнування москалями Січі), теж мала досить відносну волю, народ міг себе почувати, як у власній хаті; в) від 1775 року до 1917 року були часи бездержавництва, і всього лише неповних п'ять років тривала доба, яку охрестили радянські історики петлюрівщиною (та й козацьку добу не назвали властивим іменем, а мазепинщеною). У червні 1941 року була спроба відновити державу і вже її маємо шість років. Загалом наш народ прожив близько семисот років у власній державі, а понад триста років - у неволі, і то надзвичайно тяжкій. Тому Україна готується зустріти *третє тисячоліття,* щоб воно було повне самостійності і свободи, безпеки усіх громадян і народу, у всьому світі сущому.

А Церква, яка має навчати всі народи за дорученням самого Спасителя і Господа Ісуса Христа, повинна відчути обов'язок до праці і ревно взятися за проповідування спасіння в Ісусі Христі. Свого часу св. Павло, апостол народів писав, що він проповідує Христа, і то не якогось там, а розп'ятого. У наших часах, коли зло поширюється, куди більше треба проповідувати Розп'ятого Христа. Тільки наголосивши на терпіннях і смерті Ісуса Христа, ми зможемо достукатися до людських сердець.

Останні десятиліття другого тисячоліття саме і тим позначені, що настав свого роду неомодернізм, який привів до того, що намагаються змінити Розп'ятого на звичайну людину - "Ісуса з Назарета", приховуючи Христове Божество. Поряд з тим є намагання заперечити святість Церкви і зробити її ніби доступною до новітньої ментальності людей. Це так зване "аджорнаменто" (італ.), а по-нашому - осучаснення.

Коли ж намір вимагає проповідувати Ісуса як єдиного Спасителя людей, то тільки з тим наголосом, що він є Богом і Чоловіком, бо без цього годі спасти людський рід. Небесного Отця може перепросити лише Йому рівний Син Божий, а це має Він зробити від нашої людської природи і тим самим Ісус має бути й людиною!

Місцевий: ЩОБ УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ЙШЛА СЛІДАМИ ДІВИ МАРІЇ.

Серпень присвячений Богородиці та у ньому ще є окремий піст на честь Пресвятої Матері. Тому намір повинен мати, так би мовити, Марійський елемент.

Спершу подумаймо, що є отими слідами Марії Діви? Це риси Її земного життя:

а) *глибока і сильна віра* у Божі слова, які передав Їй архангел Гавриїл;

б) *глибока смиренність-покора*. Про це сама Пресвята і Пречиста свідчить у пісні "Величає душа моя Господа";

в) привілейована і співдіяльна *незайманість Богоматері.*

Вона не звертає уваги на дивні слова і титули, якими Її обдарував Божий посланець, а найперше звертає увагу на те, що Вона "мужа не знає".

Ці *риси* для нашої молоді є цілою в'язанкою актуальних і необхідних чеснот і їх вона може повністю зберігати. Віру визнаємо правильною молитвою і участю у відправах, прийняттям Святих Тайн, зокрема Причастя, та визнанням гріхів під час сповіді.

Покора виявляється у послусі, бо світло має тінь, а покора має невіддільного товариша і брата - послух. Слухати батьків і старших, педагогів, церковну та цивільну владу тоді, коли вони у Божому дусі наказують. Інакше радше смерть, ніж смиренність з гріхом, з руїною своєї Церкви та свого народу.

Останній слід чи риса Богородиці - це незрівнянна чистота тіла й душі. Хто хоче щось запозичити у Пресвятої Матері Господа Ісуса, той має наслідувати і пильно молитвою випрошувати, щоб жити у чистоті, готуючись до майбутнього життя у подружжі чи у богопосвяченому священичому та монашому житті.

Покровитель на серпень - св. пророк ІЛЛЯ (2.08)

Ілля - це славний Божий пророк. Походив з роду Арона. Звуть його ще тесвітянином, бо походив з міста Тесвії. Жив у шостому столітті до народження Христа. Узятий був живим до неба і про нього згадує Христос у Євангелії. Ілля вельми почитався українським народом, перша церква у Києві мала його ім'я.

Сам він відзначався безстрашністю і мав відвагу постати проти поганства у своєму краї. За це був переслідуваний і коли за його молитвою зійшов вогонь з неба на поганський жертовник, то у своїй ревності наказав повбивати жерців Ваала. У наші дні, додаймо, Ілля, напевно, не був би в моді.

НАМІР АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ВЕРЕСЕНЬ:

Загальний: ЩОБ ВИХОВНИКИ Й УЧИТЕЛІ ВИЯВЛЯЛИ СВІДОЦТВО ВІРНОСТІ ТАК, АБИ МОЛОДЬ МОГЛА ВІДНАЙТИ ЗНАЧЕННЯ І КРАСУ ЖИТТЯ, ЯК ДАР ДЛЯ ІНШИХ (Поблагословлене Святішим Отцем).

Місійний: ЩОБ ХРИСТИЯНСЬКА МОЛОДЬ, РАДО ПРИЙМАЮЧИ ЗАКЛИК СВЯТІШОГО ОТЦЯ, СТАЛА СПРАВЖНІМ І ДІЄВИМ ЧИННИКОМ НОВОЇ ЄВАНГЕЛІЗАЦІЇ.

Місцевий: ЗА ВСІХ ХВОРИХ, ЗА ЇХ ФІЗИЧНЕ ТА ДУШЕВНЕ ЗДОРОВ'Я.

Покровителі на вересень - св. ЙОАКИМ і АННА (22.09)

ПОЖЕРТВУЙМО!

Слава Ісусу Христу!

Дорогі брати і сестри, звертаються до вас вірні УГКЦ м. Києва. З благословення Екзарха Києво-Вишгородського Владики Кир Михаїла Колтуна розпочинається будівництво храму "Вознесіння ГНІХ" в історичній частині міста на вул. Вознесенській (біля Львівської площі).

Це буде перший греко-католицький храм, збудований у столиці України після виходу нашої Церкви з підпілля. На даний момент Богослужіння відправляються у неділі і свята о 9 годині ранку під відкритим небом. Тому просимо з розумінням поставитися до історичної ваги даної події і внести частку вашої допомоги. Імена жертводавців будуть внесені в "Книгу ктиторів і благодійників храму", також буде відправлятися окрема Свята Літургія.

Нехай Господь щедро винагородить Вас Своєю правицею!
Парох храму Вознесіння ГНІХ
о. Михайло Іванцик, тел. (044) 290-68-49

Наш р/р: 700517 Укрінбанк м. Києва
МФО 300250, код: 19245945
примітка: На будівництво храму "Вознесіння ГНІХ"

«РОЗДУМИ НАД ЩОДЕННОЮ ЄВАНГЕЛІЄЮ (3)»

ІСУС З НАЗАРЕТА - НАШ ПРИКЛАД

"Хіба не знали, що я маю бути при справах Отця мого"
(Лк. 2,49)

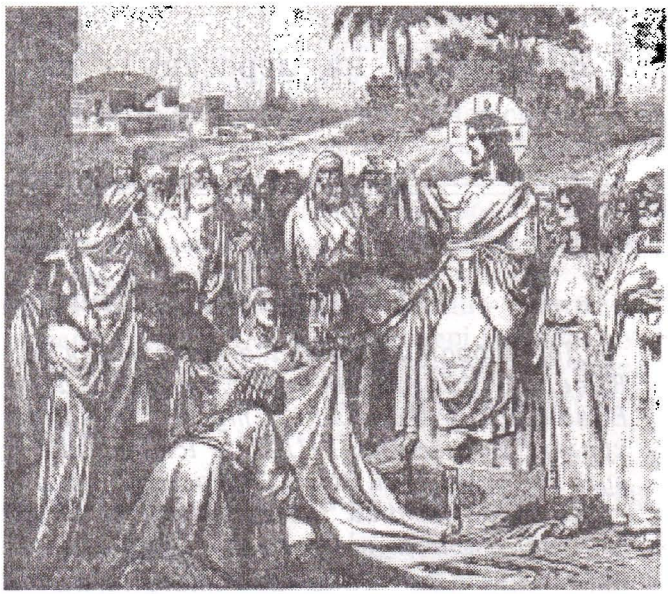

Святіший Отець Іван Павло II проголосив цей рік роком Ісуса Христа, а наступні два будуть роками Духа Святого і Бога Отця. Це зроблено для того, щоб двохтисячний рік став великим ювілеєм народження і запровадження у третє тисячоліття християнства. Отож, у цьому 1997 році усі християни повинні краще пізнати особу Ісуса Христа як людини, так і Бога, аби слідувати за Ним у його чеснотах, його молитві і його праці.

Коли ми говоримо про працю Ісуса, звичайно, думаємо про духовну працю, про Його учительську місію, про Його лікарське завдання, адже Він дійсно був лікарем душ і тіл, Учителем учителів. Та поряд з цим до Його праці належало і звичайне служіння, тобто буденні справи.

Отож і не дивно, що євангелисти не поспішали записувати ту звичайну, *щоденну працю* Ісуса Христа. І тому в Його перші 30 років життя, здавалося би усе буденне, усе звичайне не варте якоїсь особливої уваги, тому євангелисти не описали деталей. Але не так воно було. Ті 30 років не минули марно, це були літа, сповнені важливого змісту. І тому ми можемо багато чого здогадатися про

життя Ісуса завдяки коротким записам того періоду, які залишили євангелисти.

Так, зокрема, візьмімо той епізод у храмі, коли Ісусові було 12 років. Там промайнула цікава думка, яку Марія собі запам'ятала, чи властиво, яку записав євангелист. Марія пам'ятала про сприятливі і несприятливі події у Вифлеємі (одні приходили з дарами, а інші з мечем до дитятка Ісуса). Пізніше це їй стало у пригоді. Роздумуючи, споглядаючи кроки Господні та провидіння Боже, Вона кормилася духовно, усвідомлюючи, як палець Божий був над тією дитиною. А в Євангелії записано, що вона не діла, а *слова* Ісуса запам'ятала. Які слова? **"Чи вам не відомо, що мені треба бути при справах Отця мого?"**

Отож дванадцятилітній Ісус вже був Учителем, не тільки Учителем учителів, фарисеїв, книжників, що були у храмі, але й Учителем Йосифові та Марії. І тому вона Його слова закарбувала у серці. Марія не вважала себе учителькою, яка всьому повинна навчати свою дитину, зокрема і тому, як Він буде використовувати свій вільний час, чим буде займатись, а готувала себе до того, що Вона вже Йому служила з 12 років. Далі пише євангелист: *"Але Він був їм слухняний"*. Кому ж це був слухняний? Так, Йосифові і Марії. Був слухняний аж до того часу, поки не прийшла Його пора діяти. Навіть у Кані Галилейській, коли на прохання своєї Матері довелось зробити перше чудо, Ісус сказав, що не прийшла Його година. Але прохання матері не відкинув, не сказав: це вже моя справа, і відчувши потреби людей, вирішив допомогти. А Марія сказала людям: "Що Він скаже вам - те робіть".

Отож, у тому тихому, прихованому періоді життя, - назаретському, Ісус був постійно і Учителем, який давав приклад, і учнем, який був слухняним. Тому-то тієї слухняності, у першу чергу волі Отця Небесного, варто нам вчитися, зокрема під час наших буднів, наших звичайних праць чи завдань, якими, властиво, переважно і сповнене наше життя. Але у наших буднях ми повинні більше часу приділяти *прославі Господа*. І тому ці хвилини потрібно цінувати, потрібно власне приглядатись до того світлого прикладу. На цьому питанні акцентує свою увагу і Святіший Отець, хоче, щоб ми приглянулися до Ісусового прикладу з усіх сторін, зокрема на Його тихе довге назаретське служіння.

Мабуть, власне тим, які посвятили своє життя Богові, молитві, щоденній праці, чи не найкраще підходить цей назаретський спосіб життя для слідування за Христом. І тому підготовка до славного ювілею - двохтисячоліття народження Ісуса Христа - буде доброю тоді, коли зуміємо йти за Ним у тому назаретському служінні, матимемо ту *слухняність, поміркованість, а також прагнення духовного зростання*. В нашому щоденному, сказати б назаретському житті, нам дуже знадобиться приклад тієї покори, бажання зростати,

зростати у справжній мудрості, але щоб те зростання, як записав євангелист Лука, відбувалося завдяки благодаті Божій, яка постійно була на Ньому. І ми маємо велике щастя, що ця благодать, ця ласка Господня постійно з нами. У ній ми живемо, повними легенями дихаємо тим самим назаретським повітрям, маємо таких учителів як Йосиф і Марія, маємо такий приклад тихого юнака з Назарета як Ісус.

Отож, ця наша підготовка до ювілею і ця наша підготовка до Божого суду весь час йде через Назарет, весь час перебуває у тій звичайній домашній праці, яка переплітається з прославою Бога у псалмах, духовних піснях. Щасти вам Боже, щасти нам всім, щоб ми могли якомога краще приглядатись і слідувати за тихим і покірливим Ісусом під час Його довгого назаретського періоду, бо це найкраща підготовка і до того одного дня, коли буде воля Божа...

Так, Ісус з Назарета був, є і буде нашим прикладом.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

● 29 червня у катедральному храмі м. Івано-Франківська дияконські свячення з рук Преосвященного Софрона Дмитерка, ЧСВВ прийняло четверо братів Василіянського Чину: бр. Порфирій Шумило, бр. Атанасій Чийпеш, бр. Рафаїл Стефурак, бр. Марко Максимів.

● У суботу, 12 липня, у свято верховних апостолів Петра і Павла в катедральному соборі м. Івано-Франківська відбулося величне торжество - священичі свячення, які уділив єпископ-ординарій Івано-Франківської єпархії Преосвященний Софрон Дмитерко, ЧСВВ п'ятьом отцям-дияконам Чину св. Василія Великого, а саме: о. Василю Тучапцю, о. Теодору Пилявському, о. Діонізію Заведюку, о. Маркіяну Гітюку, о. Йоанікію Чверенчуку.

Співслужителями владики були о. Теодозій Янків, генеральний консультор ЧСВВ (голосив проповідь), о. мітрат Мирон Підлисецький, отці Василіяни зі Словаччини та інші духівники. Від новоієреїв з подякою виступив о. Василь Тучапець. П'ятьох нових отців ЧСВВ привітали співбрати та численна родина, що теж радісно переживала це торжество.

● 12 липня, у Києві, на Аскольдовій могилі у храмі св. Миколая, Екзарх Києво-Вишгородський кир Михаїл Колтун, ЧНІ уділив дияконські свячення брату Вінкентію Яніцькому, ЧСВВ.

Тож помолімося за нових робітників
у Христовому винограднику!

ХРАМОВИЙ ПРАЗНИК У ЦЕРКВІ СВ. ОНУФРІЯ

У день, коли Христова Церква почитає побожного пустельника Онуфрія, у львівській церкві отців Василіян завжди людно. Так було й 25 червня цього року, коли до храму прибули церковні достойники - апостольський візитатор для українців - греко-католиків у Казахстані та в країнах Середньої Азії єпископ Василь Медвіт, ЧСВВ, протосинкел Львівської Архієпархії УГКЦ о. Ярослав Чухній, протоігумен Львівської провінції Чину Найсвятішого Ізбавителя о. Михайло Волошин, ректор Богословської Академії о. д-р Михайло Димид та інші. Вони у співслужінні з протоігуменом Провінції отців Василіян Найсвятішого Спасителя о. Віктором Батогом, ЧСВВ правили святочну Літургію, під час якої владика В. Медвіт проповідував для прихожан та гостей. Ми повинні уникати поділів, припиняти суперечки у церковному житті, нас повинна хвилювати доля дітей та молоді, людей похилого віку - ось основні акценти Преосвященного, який також нагадав про вельми нелегкі умови апостолів та перших християн. Активний учасник багатьох релігійних урочистостей, зразковий дитячий хор "Херувими" під диригуванням О. Жука виконав ряд пісень, додавши настрою гостям торжества.

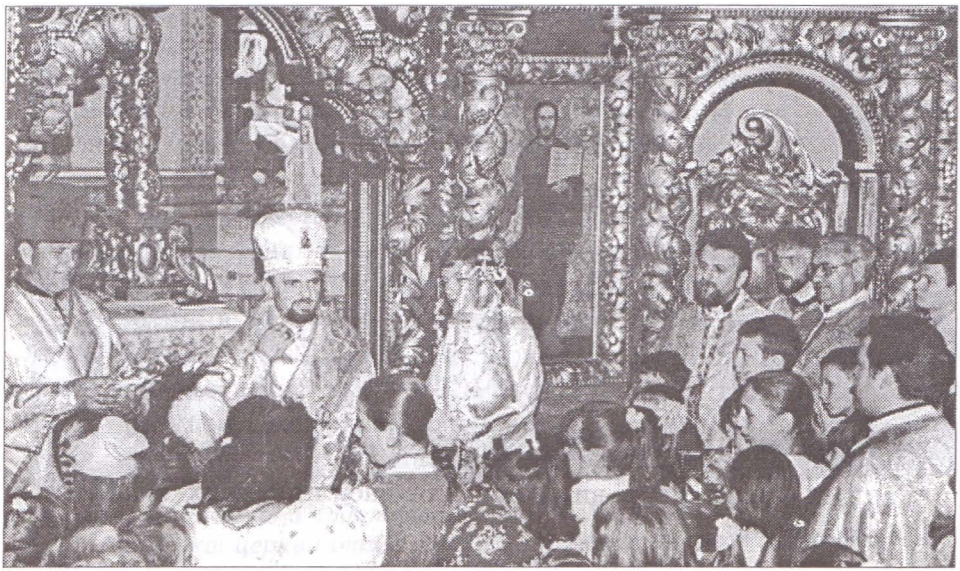

На світлині: владика В. Медвіт, ЧСВВ проповідує під час святкової Літургії 25 червня. Фото Т. Страмика.

ВІДПУСТИ У ГАЛИЧИНІ

Наш край має певну традицію у вшануванні Пресвятого Серця Ісусового. І ця відроджена традиція - почитати Христа-Чоловіколюбця - має місце у релігійному житті сучасних українців (хоча нині неоднозначно ставляться до цього свята, вважаючи його "латинізацією").

Це засвідчують відпусти, які щорічно відбуваються у василіянських монастирях м. Жовкви (Львівщина) та м. Бучача (Тернопільщина). 6 липня, у неділю на міській площі Жовкви правилася урочиста Літургія за участю генерального консультора ЧСВВ о. Теодозія Янківа (голосив Слово Боже), протоігумена о. Віктора Батога, ЧСВВ, ігумена Жовківської василіянської обителі о. Назарія Леха, о. Петра Бальцара, ЧСВВ з Бразилії (вже довший час перебуває на рідній землі) та інших.

Тієї ж спекотної днини до Бучача завітало чимало гостей. У відпустових святкуваннях взяв участь єпископ-ординарій Івано-Франківської єпархії кир Софрон Дмитерко, ЧСВВ. Храм та площу заповнили миряни зі всіх сторін краю, аби бути учасниками урочистої Служби Божої, що її правив гість-владика, настоятель о. Іван Майкович, ЧСВВ, о. Тарсикій Залуцький, ЧСВВ з Бразилії та інші духовники. У проповідях отці наголошували на важливості вшанування "отого Серця, що так дуже полюбило людей..."

Варто згадати про сучасний стан Бучацького монастиря, зокрема храму, інтер'єр якого відповідно вже оздоблений. Але відновлення потребує ще багатьох зусиль та коштів.

У понеділок (7 липня), що настав після неділі, - вшановують великого подвижника - Івана Христителя. Ім'я предтечі Ісуса Христа має Улашківецький василіянський монастир на Тернопільщині і вищезгаданого дня тут теж відбувся відпуст, на який з'їхалися єпископ-помічник Івано-Франківської єпархії кир Іриней Білик, ЧСВВ, генеральний консультор ЧСВВ о. Т. Янків та інші, які у співслуженні з настоятелем обителі о. Теодозієм Крецулом, ЧСВВ піднесли до Господа літургійні молитви.

Такими урочистими видалися для василіянських монастирів перші дні липня.

Ігор СКЛЕНАР

На світлині: генеральний консультор ЧСВВ о. Т. Янків з іншими духівниками править св. Літургію 6 липня.

На світлині: похід з чудотворною іконою Матері Божої, привезеної з монастирської церкви отців Василіян у Христинополі на жовківський відпуст 6 липня.

Фото Т. СТРАМИКА

"СЕРЦЕ ХРИСТОВЕ - ПОВНЕ ЛЮБОВІ, МОЯ НАДІЄ ТИ ОДНА..."

"Чим Господеві я віддячу за всі добродійства для мене"
(Пс. 116, 12)

Присвячується о. Маркіяну Когуту, ЧСВВ, людині незвичайної вдачі, поету, журналісту, який пройшов тернистий шлях за віру, зазнав вигнання з рідної землі, заслання, і за Божим Провидінням щасливо повернувся на рідну Україну, де знову відродилась духовність, ожили церкви і монастирі.

ЖИТТЯ ПРОЖИТИ - НЕ ПОЛЕ ПЕРЕЙТИ...

Так каже народна мудрість. У кожної людини є своя доля, свій життєвий шлях, сповнений радостей і труднощів, щастя і тривог, злетів і невдач. Нелегко обрати правильну стежину у житті і пройти нею крізь бурі і негоди до глибокої старості, а ще - залишити добрий слід на землі. Тільки той, хто йде дорогою життя з Богом, може подолати усі труднощі, досягнути омріяної мети.

Чи не найбільше з усіх пір року о. Маркіян Когут любив весну, любив пробудження природи, красу квітучих вишневих садів. Любив ще й тому, що Господь у чудову весняну пору дарував йому життя. Вже дев'ять десятків літ промайнуло, як один день. Відцвітають роки чарівними веснами, заносяться сніговими хуртовинами. Ні зупинити їх, ні повернути... І знову прийшла весна - радісна, чарівна. Старенький о. Маркіян виїхав на візочку на алею Христинопільського монастиря, замилувався красою розквітлих дерев. Яскраві промінці сонця золотили своїм промінням куполи церков, зігрівали теплом землю. Ось у блакитному небі закружляли лелеки, привітно помахуючи крильми, несучи радісну вістку: "Христос воскрес!" У повітрі мелодійно линув передзвін церковних дзвонів. Погляд священика був зверненим на статую Матері Божої, прикрашену барвистими весняними квітами. З його уст полинула вдячна молитва Пречистій Діві Марії. Радів старенький священик, що дожив до щасливого дня відродження духовності на рідній українській землі, радів, що знову за довгі роки переслідувань в храмі св. Юрія відправляються Святі Літургії рідною українською

мовою, що повернулась сюди чудотворна ікона Христинопільської Матері Божої, за посередництвом якої діялось багато чуд. І зараз щедро дарує свої ласки тим, хто з вірою і молитвою звертається за її заступництвом і допомогою.

Отець Маркіян змахнув непрошену сльозу. Перед ним в одну мить, ніби у дивному мереживі, ожили його літа. Він народився в 1908 році в с. Ласківці Теребовлянського району, що на Тернопільщині. Нелегкі випробування випали на його долю, та зумів їх подолати з Божою допомогою. Мабуть, кожен, хто хоч раз зустрічався з цією прекрасною людиною, високоосвіченим священиком Чину Св. Василія Великого, на все життя збереже у своєму серці добру згадку, його щире та відкрите серце, мудрі духовні науки. А ще він залишив у спадок прийдешнім поколінням чимало своїх глибокоідейних духовних творів, поем, віршів, п'єс, пісень, перекладів з інших мов тощо. о. Маркіян є добрим прикладом для наслідування не лише для молодих ченців, але й досвічених священиків Василіянського Чину.

ЗА ПОКЛИКОМ СЕРЦЯ

Ще будучи малим хлопцем, о. Маркіян любив ходити до церкви, щиро молився і просив, аби Господь і Пресвята Богородиця постійно тримали його у своїй опіці. Любив він молитися на самоті, серед тиші мальовничої природи. Бувало, прокинеться вдосвіта і біжить у поле чи на луг, милується красою квітів, вслухається у чудовий щебет птахів, які співали пісню слави Господеві.

Швидко промайнули шкільні роки. Вчився старанно, мав хист до гуманітарних наук. А коли настав час обрати свою життєву стежину, то довго молився у тиші храму і раптом відчув якесь незбагненне почуття світлої радості і тихий поклик у серці: *"Йди за мною"*. Так, це кликав його Ісус, на нелегку дорогу посвяти, служіння Господеві, на якій буде чимало хрестів і терпінь.

Юнак вдячно знову глянув на ікону Пресвятого Серця Христового і сказав: *"Так, Господи"*.

Першою сходинкою становлення став Місійний інститут отців Василіян у Бучачі, згодом - новіціят Крехівського монастиря отців Василіян. У Лаврівському монастирі почав вивчати грецьку, латинську, німецьку мови, а згодом закінчив трирічні богословські студії у Христинополі.

Золотими літерами закарбувалась у його пам'яті дата - 13 серпня 1933 року. Тоді у церкві отців Василіян м. Жовкви відбулась велика урочистість. Він одержав священиче рукоположення від Перемиського єпископа Йосафата Коциловського. Давня мрія, виплекана з дитинства, здійснилась. Здібного молодого священика, отця Маркіяна, далі направляють на навчання. Він студіює на факультеті

церковнослов'янської мови, поряд з тим навчається у вищій школі журналістики Варшавського університету.

ДУШПАСТИРСЬКА ПРАЦЯ

Отця Маркіяна переповнювало почуття радості. Позаду - напружені сесії в університеті. Востаннє проходить він знайомими вулицями Варшави, заходить до храму, щоб скласти подяку Господеві. Відчуває у серці щем, тугу за рідним краєм. Наче птах на крилах, думками линув він в Україну. Радів, коли дізнався, що поїде до старовинного міста Львова. Напередодні 1939 року о. Маркіян розпочав свою душпастирську працю в монастирі св. Онуфрія. Молодий, завзятий, з ентузіазмом взявся за духовну працю, вмів навколо себе організувати молодь, здібних, талановитих людей. Так, за його сприяння при церкві св. Онуфрія було створено Марійський гурток Пань, дитячу Євхаристійну дружину. Поряд з тим молодий священик займається журналістською працею, видає релігійний часопис "Місіонарчик", пише вірші, поеми. Тоді в монастирі протоігуменом був о. Віталій Градюк, духовною працею займались о. Йосиф Чепіль, о. Іриней Назарко, о. Роман Лукань, а брат Теоктист Дувірак керував церковним хором.

Та спокійне чернече життя тривало недовго. Незабаром священики УГКЦ відчули на собі сталінсько-більшовицький терор. В рідній Україні безжалісно нищили церкви, монастирі, а священиків-монахів відправляли на заслання до Сибіру, на Далекий Схід. Надовго замовкли церковні дзвони. Страдницький шлях вигнання, заслання, переслідування за віру пережив і о. Маркіян Когут.

ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ НА ГОЛГОФУ

В 1944 році о. Маркіяна Когута направили магістром новіціяту у Жовківський монастир отців Василіян. В цей час там вже було десять новиків. Часи були неспокійні. Злими передвісниками бурі були напади на Греко-католицьку Церкву в пресі. Місцева влада почала агітувати католицьких священиків, аби вони переходили на православіє.

З болем у серці *згадував* о. Маркіян ті часи:

- Якось і мене викликали на розмову в райком. Пропонували підписатись на православіє. Я відмовився. Мій приклад наслідували ігумен Жовківського монастиря о. Модест Пелех і вся братія. Ми знали, що це не мине безкарно. А в душі були твердо переконані, що своєї віри не зрадимо ніколи. Пригадую, 24 травня 1945 року після вечірньої молитви ватага військових вдерлася до монастиря.

Коли я йшов коридором, то почув ззаду наказ: "За мной". Мене повели до кімнати, де була зібрана вся братія. Тоді начальник зачитав прізвища заарештованих. Серед них - ігумен о. Модест Пелех, ієромонах Маркіян Савчин, монах Партеній Пасіка і я. Нас протримали ніч у міліції, а зранку повезли до Львова у тюрму. Мене кинули у камеру № 20. Там уже був парох с. Фірлеївка о. Микола Кулицький. Впродовж десяти місяців тривали допити. Мене часто допитував слідчий Карнаєв. Коли відбувся псевдособор, в березні 1946 року нас усіх свідків вночі, засудили на 10 літ заслання за груповий виступ проти радянської влади і вислали до різних місць.

Так почався тяжкий страдницький шлях на Голгофу, шлях вигнання з рідного краю. Везли українців на заслання у товарних вагонах. Після довгих переїздів о. Маркіян опинився на станції Інта за Печорою. Там велося будівництво залізничної колії Печора-Воркута. Отець працював на різних роботах, а у вільні хвилини молився, іноді сідав перепочити в підвалі, де були опилки дров, і тут на самоті писав свої вірші і поеми. А ночами довго молився, відмовляв вервиці... Ця жива віра і молитви допомагали вистояти в тяжку хвилину, вселяли надію, що засвітить ще сонце правди над Україною, усміхнеться краща доля. І в серці жевріла іскорка надії, що повернуться ще на рідну землю.

У праці і молитві минуло десять літ заслання. І ось у серпні 1954 року о. Маркіяна Когута було звільнено. Нарешті, на свято Преображення Господнього, повернувся він до Львова. З ним повернувся і протоігумен о. Віталій Градюк, якого теж звільнили. Однак за духовними особами пильно наглядали кагебісти. Отець таємно в підпіллі відправляв Служби Божі. Його вислідили, тому що надавав духовну допомогу монахиням, і відправили у Донбас, де працював кочегаром в лікарні біля Горлівки. За Божим Провидінням в 1957 році о. Маркіян знову повернувся в Україну.

(Далі буде)

Ольга КРАК, м. Жовква

Ювілей єпископа

У Національному музеї м. Львова 16 липня відкрито виставку, приурочену 100-літтю від дня народження єпископа УГКЦ Йосафата Федорика. На ній експоновано матеріали, що стосуються життєвого шляху сподвижника нашої Церкви.

СВІДКИ ХРИСТОВІ (2)

Ісус перед відходом на небо сказав апостолам на прощання: *"Та ви приймете силу Святого Духа, що на вас зійде, і будете моїми свідками в Єрусалимі, у всій Юдеї та Самарії й аж до краю землі"* (Ді. 1, 8). Вони свідчили перед сильними світу цього і ці свідчення позначені жертвами аж до нині. Видається, що у столітті, яке чваниться найвищим поступом, кривавих свідчень не повинно бути. Тим часом у нашому "високогуманному" столітті було більше жертв за віру Христову, ніж за всіх 19 століть разом. Самих Василіян загинуло 12, а понад 60 виявили свідоцтво віри у тюрмах та таборах. З Божою допомогою деякі пережили ці страхіття, аби про них нам розповісти.

Одним з таких свідків був *Преосвященний Петро Вергун*, апостольський візитатор українців-католиків у Німеччині (цього року випадає 70-літній ювілей священичих свячень, 60-літній - єпископських та 40 років від дня його смерті).

Перегорнімо сторінки *біографії* Преосвященного. Народився у м. Городку біля Львова 18 грудня 1890 року. З початком Першої світової війни мобілізований і як вояк австрійської армії зустрів війну на італійському фронті. Після розпаду Австро-Угорської імперії поїхав до рідних сторін, аби у лавах

На світлині: єпископ Петро Вергун (1890-1957 рр.)

Української Галицької Армії обороняти від ворогів Україну. На фронті потрапив до польського полону, з якого втік до Чехословаччини. Там розпочав і закінчив філософські та теологічні студії, здобув докторат. 30 листопада 1927 року висвячений на священика Митрополитом Андреєм Шептицьким і призначений для душпастирської праці у Німеччину. За жертовну працю апостольський престол відзначив його титулом апостольського візитатора для українців-католиків у Німеччині. 1937 року висвячений на єпископа. За ревне служіння 23 листопада 1940 року відзначений гідністю домового Прелата Святішого Отця.

У своїй праці ставав доступ-

ним для усіх, хто був у потребі, без огляду на релігію, віру, обряд чи національність. По-можливості однаково допомагав українцям, полякам, білорусам, росіянам та ін.

Владика Петро Вергун організував релігійну опіку над своїми земляками, що були вивезені на примусові роботи до Німеччини, також за свій кошт утримував українські школи у Берліні та Гамбурзі.

Коли радянська армія вступила до Берліна у 1945 році, КДБ арештувало єпископа, після чого вивезли на Сибір на 8 років та позбавили прав на 5 років. Після закінчення терміну ув'язнення Владика мав намір виїхати за кордон, але не судилося. 7 лютого 1957 року Преосвященний П. Вергун відійшов у вічність у селі Анчарську Богучанського району Красноярського краю. Його шанувальники подбали за похорон і встановили гарний надгробок.

Він залишив наступним поколінням прекрасну пам'ятку-молитовник "Хваліте Господа". Про літературну спадщину Преосвященного, зокрема про пастирські листи та ін. напишуть окрему книгу ті, хто шанує цю постать.

о. Дам'ян БОГУН, ЧСВВ

ВІЧНІ ОБІТИ

22 травня цього року в Крехівському монастирі склали вічні обіти на руки Впр. о. Теодозія Янківа, Генерального Консультора, ЧСВВ наступні отці та брати Провінції отців Василіян Найсвятішого Спасителя: о. Чмола Симеон, ЧСВВ (Дрогобич), о. Вишнівський Інокентій, ЧСВВ (Краснопуща), о. Мидзка Юстин, ЧСВВ (Дністрик-Дубовий), о. Лучків Михайло, ЧСВВ (Львів), бр. Тижник Тарасій, ЧСВВ (Варшава), бр. Чуба Онисим, ЧСВВ (Жовква), бр. Іванюк Пасив, ЧСВВ (Крехів).

На світлині: отці та брати, які склали вічні обіти 22 травня.

Наші серця переповнені радістю. Тож нехай добрий Господь прийме цю цілопальну жертву наших Отців і Братів та щедро їх благословить.

"В МЕНЕ Є ЩЕ МАТИ..."

Одного разу мати Тереза Калькутська розказувала: "Недавно прийшов до нас один заможний чоловік і сказав: "Прошу, щоби Мати, чи хтось інший зайшли по-можливості до мене. Мене мало хто тут знає, а моя жінка знаходиться на межі душевної хвороби. Всі наші приятелі виїхали за кордон, а ми помираємо від самотності, хочемо дуже почути ласкаве слово людського голосу".

Справді, людська душа, будучи самотньою, дуже потребує щирої людської підтримки. Ісус Христос бере в Гетсиманію із собою своїх учнів. Коли вони минули огорожу, Він їм сказав: "Сидіть тут, поки я піду та помолюся там". І взяв із собою Петра і двох синів Заведея, будучи зажуреним. Вперше апостоли відчули, що він потребує людської підтримки, хоч вони не спроможні виконати прохання Ісуса. Нам важко зрозуміти, а тим більше пояснити цей природний страх того, хто був, є і буде опорою всього людства. Він увібрав у себе біль і прокляття людського гріха всіх віків, а його страждання є виявом людської природи. Крім того Христос вчить нас тому, як ми повинні терпіти, особливо у годину нашої смерті. Кожна людина, відчуваючи близький кінець, переживає і шукає людської підтримки у своєму так би мовити Гетсиманському саді. Під час молитви до неї може завітати ангел, щоб підкріпити її.

Одного разу після недільної Служби Божої у лікарні я ще мав коротеньку катехитичну проповідь. Приємно голосити Божу науку людям, коли вони її уважно слухають. А після проповіді просять мене зайти до палати, бо хворі жінки хочуть сповідатися. І дійсно, ці люди, що страждають від різних хвороб, хочуть сповідатися і поєднатися з Ісусом у св. Причасті. Серед них була жінка Євгенія, хвора на рак грудей, мала більше 50-ти років, добре виглядала і була при повній свідомості. Знаючи про важку недугу, вона після сповіді і св. Причастя прийняла св. Тайну Оливопомазання. Я відмовив ще молитву за її здоров'я. Євгенія була дуже вдячна, але сльози спиняли їй мову. Почав її запевняти, що стан здоров'я покращиться.

- Ні, у мене видалили частину грудей разом з пухлиною, а рану пропалили радіоактивними променями, відчуваю, що вже довго жити не буду. Але найважчі терпіння я перенесла, а тепер ще й висповідалась... Нехай буде Божа воля. Я вам дуже дякую і прошу вас, моліться за мене, - благала про підтримку хвора Євгенія.

Наступної неділі я знову заходив до хворої, аби ще раз уділити їй Святе Причастя після Служби Божої. Прийнявши

Пресвяту Євхаристію, радісно сказала:

- Цей тиждень був для мене радісним. Мені полегшало, найбільше - на душі. Я вже примирилась зі своєю долею і залишилось жити лічені дні. Але ще хочу повернутися додому і попросити Вас, щоб висповідали мою стареньку маму. Вона вже добре не чує і має невеликий склероз. Ми тут недалеко живемо. Бо хто ж потім її висповідає?...

- Я би і зараз зайшов, - відповів я.

- Мене виписують цього тижня і я обов'язково вас знайду. За себе вже не переживаю, а за матір, яка не сповідалася. Тож ви мене послухаєте, добре? - сказала з надією Євгенія.

- Нехай Господь Бог вас благословить, а Матір Божа заступиться за вас перед своїм Сином, - говорив я, виходячи з палати. - Цього тижня зайду до вас.

І дійсно, як тільки Євгенія вийшла з лікарні, то вранці прийшла до святого храму. Після Служби Божої, взявши з собою Святі Тайни, пішов сповідати стареньку матір Євгенії.

Старенька жінка сповідатиметься за ціле життя. У такій сповіді важливо розбудити жаль за гріхи. Зустріла мене з великою повагою. Згадувала пережиті літа. Хоча вже пам'ять зраджує, але визнає свої гріхи. Радіє наш Спаситель. Він прийме ще одну овечку до свого стада. Жінка щиро б'ється у груди і мовить молитву митаря: "Боже милостивий, будь мені грішній!" Настає важлива хвилина прийняття Тіла і Крові самого Господа Ісуса Христа. Уважно слухає кожне слово молитви до св. Причастя і після св. Причастя, приймає Тайну Оливопомазання. Її дочка Євгенія дивилась і дякувала Господеві за те, що *мати не залишилась без Святих Тайн.* А потім вони уважно слухали, коли розказував про безмежне Боже милосердя.

- Тепер я вже буду спокійна, я так переживала за свою маму, дуже вам дякую, отче, - говорила Євгенія, обтираючи сльозу на лиці.

- Не мені, а Богові дякуйте, - говорю їй, - ось незабаром весна, Великдень, зацвіте ваш садок.

- Так, але, на жаль, я вже не можу навіть грядки скопати. Я завжди весною садила квіти, а цього року мені вони не зійдуть. Хотіла би ще дочекатися весни. Так шкода мого чоловіка, що залишається. Він дуже переживає... Я почав заспокоювати:

- Та чому ви так думаєте? З такою операцією, яку ви перенесли, знаю жінок, що живуть вже довгий час.

- Ні, відчуваю, що болить мене усередині. Великі болі терплю, ночами не сплю, тільки молитва допомагає. Весь час говорю: "Пресвята Богородице, спаси мене!" І коли вранці прокидаюсь, то біль не вщухає. Вже і уколи не допомагають. Терплю, бо на все Божа воля. Рано чи пізно треба помирати. Не зазнала я доброго життя. Після війни - голод, а відтак праця у колгоспі,

потім пішла на будівництво. Теж важка робота, опісля - цукровий завод. Цю квартиру вже на цукровому заводі отримала. Завжди нестатки, труднощі, не встигла повноцінно жити.

Вже треба збиратись на той світ, а там, хто його знає, яке життя...

- Ви ж молитесь до Матері Божої. Невже ж Вона вас не прийме? Надійтесь на Неї, моліться, Бог є з вами, а я ще перед Великоднем прийду і всіх висповідаю, - заспокоював я її розтривожене серце.

На перший погляд Євгенія нічим не відрізнялася від інших жінок, але коли збагнути її душу, то вона вже жила іншим життям. І чи можна звинувачувати тих, які є добрі серцем, але не знають правд віри і Божих заповідей. Коли все суспільство побудоване на несправедливості, коли за святу сповідь вимагають гроші (це одного разу трапилося в лікарні у реанімації, коли жінка в критичному стані сказала, що в неї немає грошей заплатити...).

- Та не можна брати грошей у такій справі, - пояснював їй вже на смертному ложі.

І яка приємність, коли вона висповідалась і сказала слабим голосом:

- Спаси вас, Боже!

Інші люди жаліються, що в них взагалі немає ні церкви, ні священика у селі. І не дивно, що люди - охрищені, але живуть не по-християнськи - без сповіді, Святого Причастя. Духовний стан, одним словом, не на належному рівні.

Проводжаючи мене, Євгенія показала город і садок, кажучи:

- Прошу вас, отче, заходьте до нас. Ми завжди будемо раді. Оце мій городець, сад. Тут проходили мій відпочинок, роздуми і молитва. А я до вас ще навідаюсь до Великодня.

Не минуло багато часу, коли підійшла вранці старша жінка і повідомила мені:

- Вчора померла Євгенія, вона перед смертю просила, аби ви її похоронили.

Я погодився на похорон, там було багато людей. Їм сподобався похорон українською мовою. Всі уважно слухали проповідь, а також разом співали панахиду і "Вічная пам'ять!"

Наприкінці похорону я запитав зажуреного чоловіка покійної:

- А де ж мати Євгенії, яку я сповідав?

- Мати вже другий тиждень, як померла. Після того, як ви її висповідали, вона захворіла на грип і відійшла у вічність. Їхні могили будуть поруч. Так що я сам залишився.

Довелось ще йому пояснити значення сповіді у спасінні наших душ.

- Вони щасливі, бо перед смертю примирились з Богом і поєднались з ним. Дякуйте за все Богові, а Він вас не залишить. До вас ще я обов'язково зайду.

Світило весняне сонце. Грядки чекали на роботу, а садок - свого оновлення. Природа про-

буджується до життя. А мої думки опанувала таємниця спорідненості душ, бо згадував слова покійної Євгенії: "А в мене є мати, що не сповідалася"...

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ,
м. Бар

ЯК ДІТЕЙ "НАВЕРТАЛИ" НА ПРАВОСЛАВІЄ

ПРОДОВЖУЄМО ЗНАЙОМИТИ З КНИГОЮ О. КАЗИМИРА ДЕМБСКОГО

Заледве уніатські діти прийшли на світ, а вже були наражені на поневіряння, терпіння і смерть. Бракувало їм харчів, одягу, ліків та вельми потрібного спокою. Ховали їх у димарях, курниках, у хлівах, та у лісах. Зголоднілі та перемерзлі, перелякані та й виривані насильно з рук матерів, діти хворіли і вмирали. Царські найманці свої жорстокі та криваві екзекуції починали від найстарших, а закінчували на найменших.

За оборону унії господар Щуцький був вивезений на далекий Сибір. Вдома зосталася його жінка Аполонія з трилітнім синком. Однієї ночі стражники силою забрали їй дитину і повезли до церкви. Коли на крик матері збіглися сусіди, то стражники вже від'їхали. Хто міг, той біг з цією жінкою до церкви. З неї доносився плач дитини і крик: "Не хочу вашого хреста, мамо, мамо!" Мати у дверях церкви зімліла. Коли вона отямилася, то стражники принесли їй перестрашеного синка. Це для неї - трагедія, бо чоловік, коли його забрали, наказував, щоб берегла синка перед насильством. Хлопець за три дні помер. Похорон за участю цілого села відбувся вночі.

Домніка Стасюк, яку оточили стражниками, довго обороняла свого синка перед православним хрестом. Хоч били нагайками, копали, хапали за волосся, але дитини не віддала. Геройство коштувало їй життя. Але і дитина, перестрашена і вимучена, незабаром померла. Матір і сина поклали до однієї труни і поховали в одній могилі... •

Анна Анисєвич за те, що не хотіла дати сина христити, дістала 350 нагайок і потрапила з дитиною до в'язниці.

До численних і невимовних фізичних терпінь, які переносили уніатські діти, додавалися ще й моральні терпіння. Вони були часто свідками того, як катували їхніх батьків, як їх брали до в'язниці. Годі тоді дивуватися тому, що вони, побачивши козака чи стражника, відчували панічний страх і часто мали нервові недуги.

У одній родині островської парафії, за відмову христити дитину у православній церкві, матір сильно побили і кинули до в'язниці. Наступного дня прийшли стражники до батька, але й той не погодився христити дитину. Тоді стражники витягнули його з дому, зв'язали шнурками, кинули на землю і почали страшно катувати. Діти обороняли батька, але й самі дістали багато нагайок. Кати тільки тоді відійшли, коли селянин втратив свідомість. Найстарший синок приніс ножа і порозтинав шнур, яким був зв'язаний батько. Діти з важкими зусиллями затягнули його до хати, клякнули біля нього і гірко плакали. Були певні, що батько не живе, бо він не реагував на плач і на крики. Однак прийшов до тями, відкрив очі і милостиво дивився на плачучих дітей. В його очах заблистіли сльози. З великим зусиллям сказав до дітей: "Не плачте, мої дорогі діти, ваш тато вмирає за віру".

На Підляшші щораз більше батьків забирали до тюрем або забивали нагайками. Як болісно мусіли діти це переносити!

Як цвіт під морозяним вітром сохне і опадає, так уніатські немовлята, переслідувані у ранні роки свого життя, мізерніли, гасли та умирали на руках своїх матерів, так теж немилостиво битих і жорстоко переслідуваних. Плакали ті діти, але не знали чому; терпіли, та не розуміли за що... Згодом діти, що перенесли голод, холод, нужду та поневіряння, виросли гідними оборонцями унії і стали гідними ймення своїх батьків - мучеників. ЗА ВІРУ ТЕРПІВ І ВМИРАВ УНІАТСЬКИЙ ЛЮД, ТЕРПЛИ І ВМИРАЛИ ТЕЖ ЙОГО ДІТИ...

Читаючи ці рядки, людину опановує жах і неповага до таких, що їх ще нині рахують за порядних, а історики "вибілюють". Захід намагається до них прихилитися, і то коштом нашого народу й Церкви. *І про це треба нам добре знати!*

Євген ШИДЛОВСЬКИЙ

ОТЕЦЬ ПЕТРО ОРОС

(Продовження. Початок у № 7 за 1997 р.)

У 20-их роках на Закарпатті "відроджувалося" православіє. Було кинуте гасло, що греко-католицька віра - це мадярська віра, яка позбавить закарпатців рідної мови і златинізує їх. Перед цими тенденціями була невдалою спроба запровадити григоріанський календар, бо запротестували нижчі верстви. Знову активізувала свою діяльність царська Росія, яка не шкодувала жодних засобів для поширення православія.

Отож, почалось *повернення до т.зв. прадідівської віри.* Можливо, десь це навернення мало якісь нормальні форми, але ми від своїх дідів та батьків чули про знущання, насильне захоплення церков, побиття духовників, підпалювання урожаїв, знищення худоби тощо.

У селі Білках, де згодом душпастирював о. Петро, це навернення було дуже трагічним. Після священика Романця, який вів розпусне життя і пригрозив про перехід на православіє, спробував відновити греко-католицьку віру о. Віктор Хома. Він жив під постійними погрозами, йому у всьому перешкоджали. Церкву відібрали насильно. Православні побудували на цвинтарі дерев'яну церковцю, а у 1936 році збудували вже й величну у центрі села. Першим православним священиком був о. Пащенко, російський емігрант. З ним досить аргументовано вели дискусії звичайні греко-католицькі віруючі О. Білинець, І. Ігнатко, Ю. Фірцак та ін. Уродженець Білок Степан Урста першим пішов вчитися на греко-католицького священика. Його приклад наслідував Петро Сокач. о. Урста успішно пропагував віру у селі та через пресу, подбав і за молодих жителів села, підготувавши деяких для вступу до Берегівської гімназії (він її закінчив).

Як і Віктор Хома, став вдівцем. Його місце зайняв о. Іван Попович з м. Хуста, батько дев'ятьох дітей, був ревним і дуже здібним душпастирем, але йому закидали "промадярські симпатії", бо під час зміни влади у 1939 році підтримав угорський уряд. о. Івана арештувала у 1946 році радянська влада. Основний мотив - ліквідувати першу греко-католицьку церкву на Закарпатті. Засудили за дрібниці, і то лише на основі свідчень православних, ніби то він засилав людей у табори. Але цього ніхто аргументовано не міг довести. Отець залишив 9 дітей та хвору безробітну дружину. Усі вони переїхали до Росвигово, де жила їхня рідня і саме туди

повернувся із заслання о. Іван, працюючи там ревно до самої смерті. Пережив ще декілька жахливих обшуків і дорогою помер. З повагою ставився до ректора Станіславівської духовної семінарії о. Бойчука та інших священиків Галичини, з якими йому довелося відсидіти. Варто згадати, що після заслання говорив українською літературною мовою. Кілька разів вночі відвідав село Білки, коли на Службу Божу сходилося чимало мирян. Але органи про все довідалися і пригрозили новим арештом.

Також у контексті цих подій доречно згадати *о. Степана Папа,* капелана о. Поповича. Він вважав себе свідомим українцем і дуже успішно працював з молоддю. Угорська влада репресувала його...

ДУШПАСТИРСТВО О. ПЕТРА

Ми згадали усі ці історичні перипетії для того, аби мати *уявлення про майбутні умови священичого служіння о. Петра.* Він закінчив духовну семінарію у м. Ужгороді і посвятився Богові у безженному стані. Першу Службу Божу відправив у селі Квасово 1942 року. Звідти направлений як капелан до села Великі Комяти Виноградівського району. Вже тут отець Орос залишив глибокий слід у душах, пробудив бажання до духовного життя. Останнє село, де о. Петро вже вів душпастирську працю, - це Білки Іршавського району. Там і зберігаються у людських серцях чудові спомини про нього. Він завжди був усміхненим, зустрічав будь-кого привітно, дуже спокійно вислуховував кожного, і де лише міг, то допомагав. о. Петро любив літніх священиків, часто запрошував їх до себе, обдаровував, чим міг, а у небезпеках тримав їх на квартирі і коли бракувало ліжок, стелив собі на підлозі. Зокрема, довгий час у нього проживали о. Лендел і о. Фанчикович.

Крім цього, о. Петро активно займався катехизацією молоді, навчав її вдома, у парохіяльному домі (в школі вже тоді її не навчали), відвідував парафіян... Різноманітні набоженства, суплікації, ревні проповіді та чимало іншого сприяли *відродженню духовного життя серед мирян,* про яке тоді ніхто не мріяв. о. Орос правив щоденні Служби Божі, на яких чимало вірних приступало до Пресвятої Євхаристії; голосив духовну науку при усіх нагодах. Тоді вперше, можливо, звичайні люди відчули, яким близьким до них може бути душпастир і як корисно з ним спілкуватися. Хоча у той період пияцтво не набуло масового характеру, розлучення - це було рідкісне явище, але існувало достатньо інших хиб. Для пробудження у серці людини віри і любові достатньо було глянути на його веселе та сяюче радістю обличчя й гарну постать.

Саме за душпастирства о. Ороса запроваджена у храмі Вечірня, що її радо відвідували школярі, молодь та вчителі.

Священик запроваджував нові форми душпастирювання. Заходив до селянських хат, вів бесіди на духовні теми, організовував молитви. Зворушливо виглядало те, як він заходив до помешкання з вервицею у руках, клякав біля столу і починав голосно молитися. Тоді усі присутні долучалися до молитви.

Він приголубив діточок, роздав образочки або цукерки, заохочував прийти до храму і йшов далі...

(Далі буде)

о. Павло МАДЯР, ЧСВВ

ПОДОРОЖ ПРИБАЛТИКОЮ

25 червня у львівській василіянській церкві був храмовий празник св. Онуфрія, а на другий день, у четвер, виїжджаємо з Впр. о. Павлом Яхимцем, ЧСВВ та ще з одним паном та його сином у Литву. Подорож була, як, скажімо, сватання з перешкодами, і щойно у п'ятницю на 8 годину ранку прибули до церкви Пресвятої Трійці, де одинадцять років своєї плідної діяльності провів наш священномученик Йосафат Кунцевич.

За нами було понад 800 кілометрів дороги. Під вечір у гарній каплиці (бо церква реставрується), правимо ми з о. Йонасом, литовцем, що присвятився праці з білорусами, св. Літургію. А в суботу, 27 червня, далі у дорогу, до столиці Есті Вабарук - естонської вольниці, Таллінна. З нами ще сідають панство Оксана і Роман Ластов'яки, діти яких народилися в литовському Кувайті та Можейкаї, де є нафтові споруди. Завітали сюди і беремо як причеп вантаж. З ним маємо проблеми аж до Таллінна. Згадане панство уже 15 років співають і виступали у Польщі, Чехії, Словаччині й південній слов'янщині.

Пополудні того дня доїжджаємо до Латвії та в її столиці Ризі шукаємо речі, необхідні для ремонту причепа. І тоді далі рушаємо понад Балтійським морем. В одному місці подорожні йдуть плавати, а я ходжу по березі та й проказую вервицю. Проте не довелось з причепом причалити до Таллінна - залишили його на базі. Щойно на 2 годину вночі опинилися у столиці та примістилися у гостинній домівці голови церковної ради Анатолія Мотюка. Відпочивши, їдемо до центра Талліна, де є перероблена з лютеранської "кірхи" наша церковця. Ще не закінчена, але правимо. Мелодійно приспівує о. диякон Ігор Свирида. Погуторивши з громадянами, одразу після

обіду у панства Мотюків, автомобілем мчимо 250 кілометрів до Пилви.

У Пилві громада вже зібралася біля лютеранської "кірхи", пастор якої дуже радо надав нам її для відправи. У середині та навколо храму - зразкова чистота й лад. Після відправи ще їдемо на озеро, бо літо дається добре взнаки... Перебуваємо у гостинному домі д-ра Богдана Черепахи та його пані Ліліяни Самуляк, біолога. У понеділок вранці о. Павло править св. Літургію, а я буду служити у Саверні. Вільний день використовуємо для "пізнання Естонії", як про це висловився п. Богдан. Їдемо на одне чарівне озеро. Звідси на друге, ще мальовничіше, а потому до млина, і знову на інше озеро та до табору молоді. Після шостої вечора прямуємо до Саверни. Громада зібралася і дітей чимало. Ще й повінчали одну пару - Йосипа та Галину.

У вівторок, 1-го липня, повертаємося додому через Литву. Ще забираємо з бази причеп та попри Балтійське море у літню спеку, наче в тропіках, приїздимо надвечір до Вільнюса. У середу відвідав Марійську святиню - Остру Браму. 3-го липня, у п'ятницю, загостили до амбасадора Української держави п. Білодіда, а пополудні - до міста Йонави. Зібралися українці-земляки майже з усіх областей України. У суботу їдемо у село. Тут живуть українці, переселені ще за царату з Берестейщини, Білорусь. Відвідуємо два кладовища, а імена та прізвища на могилах чисто українські. Мило

На світлині: зліва направо - о. Павло Яхимець, ЧСВВ; посол України в Литві п. М. Білодід та о. Василь Зінько, ЧСВВ.

нас прийняли у домі місцевої вчительки. Село зветься Гейшішкес. З нами їздила ще й пані їмость Тетяна Лісовська. Також були у Вивісі на гостині у пана Ольгерда Гайдука, службовця литовських збройних сил.

У неділю, 6-го липня, цікавою була програма у Вільнюсі. Варто згадати, що нашу церкву Пресвятої Трійці відвідують різні паломники та туристичні групи цієї країни та з поза її меж. Увесь час на проповідях я пригадував вірним про сторіччя "Місіонаря", про соту річницю приїзду отців Василіян до Бразилії і про соту річницю прибуття українців підгірян до Місіонесу в Аргентині. Присутні ще згадали ювілей моєї священичої служби та привітали з іменинами дорогого пароха о. Павла. З цієї нагоди пані зробили гостину. Того ж дня було литовське національне свято. Тому ми пішли до парку, де правив Святіший Отець, який перебував у литовській столиці. Бачили військовий парад. Летіли літаки та вертоліти, показуючи різні трюки. Навіть один літак летів попід мостом. Це було величне свято і його транслювало телебачення. Та дощ трохи зіпсував торжество, і ми ще поїхали помолитися на могилу бл. п. о. Володимира Прокопіва, який похований поруч з костелом. На хресті читаємо напис: "Ксьондз Влодзімеж Прокопів". Покійним опікувалися жертвенно сестри Бернардинки, яких ми також відвідали.

Повертаючись, ще у понеділок заїхали до Янова Любельського, де є сестри Служебниці. Вони нас гарно прийняли і запрошували, коли ще будемо у Литві, не забувати про них. У вівторок, о третій годині ранку, ми вже були у Жовкві, на рідній землі. За нами - тисячі кілометрів...

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

ДЕРЖПРЕМІЯ

РЕСТАВРАТОРІВ КРЕХІВСЬКОГО МОНАСТИРЯ ВІДЗНАЧИВ ЗОЛОТОВЕРХИЙ КИЇВ

Указом Президента України присуджено Державну премію України в галузі архітектури 1997 року, Цимбалюку Семену Веніаміновичу - архітекторові, керівникові авторського колективу, Барану Богдану Васильовичу, Храпаль Світлані Олексіївні - архітекторам, Римарю Ярославу Васильовичу - інженерові - **за реставрацію та реконструкцію пам'ятки архітектури XVII-XVIII століть - комплексу монастиря-новіціату св. Миколая Чину Святого Василія Великого в селі Крехові Жовківського району Львівської області.**

Встановлено і розмір Державної премії України в галузі архітектури на 1997 рік - десять тисяч гривень.

(ДІНАУ - Укрінформ).

З БОЖИМ БЛАГОСЛОВЕННЯМ У ДОРОСЛЕ ЖИТТЯ

Настало літо, даруючи тепле сонце та лагідні дощі. Людське око втішається зеленню садів, полів, а слух не може намилуватися співом пташок, які у цю пору виводять своїх діток. Покидаючи гніздо, пташенята дорослішають, поринають у самостійне життя.

Для учнів випускних класів місяць червень - це місяць прощання з рідною школою. Покидаючи шкільні стіни, вони вступають на стежину, яка веде їх у майбуття. Для того, щоб ця стежина не була вкрита терням, для випускників шкіл у ці дні в храмах України священики відправляли Служби Божі, Молебні, Акафісти, випрошуючи для вчорашніх учнів Божого благословення та опіки Матері Божої.

Таке торжество відбулося і в нашому мальовничому селі Колоденці. На другий день Зелених свят вірні греко-католицької громади під проводом о. Михайла Сташинського, з братством вирушили від каплички до фігури Матері Божої, яка стоїть у центрі села, де був відправлений Молебень до нашої Небесної Матінки і Заступниці. На Молебні були присутні учні-випускники, їхні батьки, вчителі. На закінчення урочистостей отець-парох мав проповідь, у якій звернувся з напутнім словом до випускників, даючи їм настанови ніколи не забувати Господа Бога, Матір Божу, пам'ятати про обов'язок пошани до своїх батьків, наставників.

На завершення слід подякувати о. Михайлу та вірним села, що так чисельно зійшлися на цю радісну подію. Тож щастя, здоров'я і Божого благословення зичимо Вам, дорогі випускники!

А. БІДЮК, П. ГРЕНЮХ,
с. Колоденці на Львівщині

ПЕТРУСЬ

(Продовження. Початок у № 3, 4, 7 за 1997 р.)

ЩОДЕННЕ СВ. ПРИЧАСТЯ ЗА БУДЬ-ЯКУ ЦІНУ

березень 1913

Любий Отче!

"Почалось знову все те наново. Ті пані були в нас у четвер і дорікали мамі далі за те, що я з ними щодня причащаюсь. Але цим разом не було кому мами захистити. Тому й тато стали суворі після того, як гості пішли. Батько так казали:

- Осміюєш тільки себе й мене, коли те все закінчиться?

Мама стали плакати, а я відповів татові тим, про що прочитав у своїй малій книжці.

- Тату, чому мені кажете щодня їсти?

- Для того, щоб ти поживився і був здоровий.

- Отже, таточку, я хочу дати щодня корм для душі, тому й причащаюся.

Не сказали мені нічого, але пішли до своєї кімнати, не приголубивши мене.

Мама пішли за мною і сказали, обнявши мене в ліжку:

- Бачиш, Петрусю, всі кричать, а як не перестанеш причащатися щодня, то ще більше будуть нам дорікати. А тато буде справді гніватись.

- Це правда, мамочко, але можемо причащатись у парохіяльній церкві у неділю, а в інші дні йти до інших храмів. Їх є шість, в кожній церкві можемо бути раз на тиждень. Я встану дуже радо трохи раніше.

Мама поцілували мене щиро і сказали:

- Так, Петрусю, завтра підемо до іншої церкви. Проси свого Ангела Хоронителя, щоби нам поміг.

Від того дня я встаю на чверть години раніше і ми йдемо щодня до іншої церкви.

Любий Отче! Як тяжко малим дітям приступати до Ісуса ближче. Багато хто перешкоджає.

Петрусь".

У НЕБЕСНУ СЛАВУ

"Той стане причасним небесної слави, хто відважно боровся".

Коли зерно дозріє, приходить Ісус і ховає його до стодоли, щоб ворог не закрався і не засіяв між ним кукіль. Коли воїн боровся відважно, приходить цар і кладе вінок йому на голову. Петрусь боровся відважно всіма своїми силами, щоб стати вірним Ісусові.

ПЕТРУСЬ НА СМЕРТНОМУ ЛОЖІ

Любий Отче!

"Пишу до Вас коротенького листа олівцем і в ліжку. Мама пішли на Службу Божу з Івасем і Оленкою. Не буду вже причащатися щодня, сам лежу у своїй кімнатці. У п'ятницю після св. Причастя мені знову здавалось, що Ісус говорить до мене:

- Петрусю, чи ти вже готовий вмерти, щоб тата навернути?

- Так.

Потім я молився, щоб Бог дозволив мені дуже терпіти за тата.

Ввечері, коли я повернувся зі школи, дістав вибух крові, те саме повторилося і на другий день, і на третій. Прийшов лікар, а після його відвідин мама приголубили мене і заплакали. Потім сказали Івасеві, що підуть усі разом до св. Причастя, аби я виздоровів. Але я не хочу бути здоровим, хочу вмерти і піти до Ісуса, щоби навернути тата. Терплю дуже, але тішусь з того, бо Ісус терпів задля навернення грішників. Як вмру, то моліться за тата.

До побачення у небі.

Петрусь".

ДУША ТУЖИТЬ ЗА НЕБОМ

"Ось я ще на цьому світі. Але не можу вже писати, тому Івась пише за мене. Йду вже до Ісуса. Це вже не довго буде тривати. Як я тішусь. Коли я на самоті, співаю місійну пісню. Там у небі буду щасливий.

Мати Божа, зоре ясна
Діво Пресвята
Покажи нам, що Ти наша
Мати всеблага.

Щось мене дуже болять груди, але ніколи не був я таким задоволеним, як зараз. Були у мене отець парох. Питались, чи це правда, що я причащався щодня в іншій церкві.

- Так.

- Чому ж ти так робив, Петрусю?

- Щоб втішити Ісуса і щоб тато навернулись.

- Ти так дуже хочеш, щоб вони навернулись?

- Дуже. І тому я просив Господа, щоби дозволив мені вмерти.

Отець парох заплакали і вийшли, не кажучи мені ні слова. Я не смів їх просити, щоб мене запричащали, але буду просити Ісуса, щоб сказав їм про це.

(Далі буде)

Кросворд "МАРІЙСЬКИЙ"

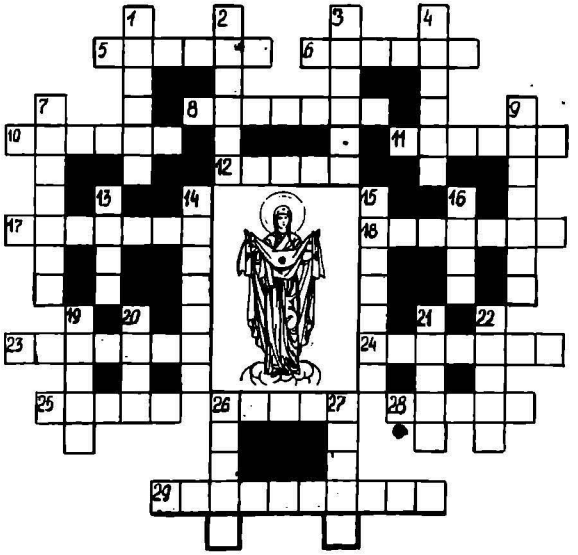

Три крапки замініть словом із пісні або Акафіста до Пресвятої Богородиці.

По горизонталі:

5. Ти ... всім до Бога, Діво Маріє! 6. Там, де в небі Божа Мати, наша втіха, наш ... . 8. А хоч, як Тома ..., ми не бачимо Твоїх ран, але знаємо, що Ти Бог наш, що Ти неба і землі пан. 10. Радуйся, приємне молитви ... . 11. Хто з любові підіймає пресвятий Її ... . 12. Їй же ... відкрилась, Син Божий воплотився. 17. Сам ... Бог наш Тебе величає. 18. Радуйся, бо через Тебе ... засяє. 23. Від небес, від небес через ... в сладость. 24. Діадема, ... славніша. 25. ... найкраща буде ніщо в порівнянні з багатством милосердя Твого. 26. І над самих Серафимів більша Твоя ... . 28. Знає добре Бог ... із неба, як спасіння зіслати нам треба. 29. Щодня ... до печери йде, до Пані звертається і питання шле.

По вертикалі:

1. Мине неволя, впаде ..., і зацвіте ще кращий час. 2. Освітивши ... світлом Твоєї правди, Ти розвіяв темряву облуди. 3. Біля скроні зоряна ..., під стопами в'ється пекла змій. 4. Це ... учинила, що Ти Бога породила! 7. Божий служитель, Церкви святитель вийшов з святині, сам ... нині. 9. Від ..., голоду, вогню і війни ізбави нас, Господи. 13. Гора ..., де прекрасна Діва сіяє, з Своїм Сином возлюбленим всіх тут приймає. 14. Від сонця ... тричі ясніша. 15. Щоб з терня сухого, де Твоя нога, розцвіла ... мов рання роса. 16. В Назареті зацвіла лелія, це на світ народилася Марія, ... прекрасна, як зоря ясна. 19. По горах, долинах розноситься ..., привіт Архангельський нам голосить він: Аве, Аве, Аве, Марія! 20. Близько Святої Трійці є Твій ..., Маріє. 21. Бо Марія - Божа Мати, не дасть дітям погибати, поведе до ... всіх. 22. А наше ... не перестане Тебе у піснях, мольбах славити. 26. Тож в Зачатій днесь Марії Божої ласки ... криється. 27. ... Божий вістку Марії з неба приносить: "Благодатная, радуйся", Їй голосить.

Склала Леся ШТИКАЛО,
м. Львів

Відповіді на кросворд "Релігійний", опублікований у № 7 за 1997 рік

По горизонталі: 7. Христина. 8. Гюнерман. 9. Устав. 10. Матей. 11. Антоній. 14. Сирник. 15. Береза. 18. Греція. 19. Дискос. 23. Йосафат. 25. Коран. 26. Софія. 27. "Місіонер". 28. Гіацинта.

По вертикалі: 1. Єрусалим. 2. Ісаак. 3. Знання. 4. Люблін. 5. Орган. 6. Катехизм. 12. "Витанія". 13. Меретин. 16. Григорій. 17. Гордість. 20. Мойсей. 21. Лаврів. 22. Завіт. 24. Йосиф.

НОВІ ВИДАННЯ ВИДАВНИЦТВА "МІСІОНЕР":

Врош В. **Слово Боже: відповіді Біблії на закиди сектантів проти Католицької Церкви.**

Мета книжки - допомогти католикам відкидати несправедливі закиди сектантів і знати, як правильно відповідати на них. Під сучасну пору в Україні секти активізували свою діяльність і залучають до себе чимало людей.

Тому це видання послужить вірним Христової Церкви для пізнання правдивої віри та сприятиме катехизації дорослих, пастирській праці.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ДРУКУ:

Шпіраго Ф. **Католицький народний катехизм**

Ця об'ємна праця є досить детальним тлумаченням основ католицької віри. Складається з трьох частин. Як пише автор, мета катехизму - одночасно розвивати усі три сили душі: розум, почуття і волю. Книга призначена для широкого кола читачів.

НАШУ ЛІТЕРАТУРУ МОЖНА ПРИДБАТИ:

у **Львові** - кіоск біля церкви св. Андрія (пл. Соборна, 3)

у м. **Дрогобичі**, Львівська область - магазин "Місіонер", вул. Мазепи, 7

у м. **Бучачі**, Тернопільська область - монастир Воздвиження Чесного Хреста, ЧСВВ, вул. Міцкевича, 19

та при інших василіянських монастирях